

ภูมิอากาศจังหวัดชัยนาท

ที่ตั้งและอาณาเขต

ชัยนาทเป็นจังหวัดในเขตที่ราบใหญ่บริเวณภาคกลางตอนบนตรงบริเวณฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ประมาณละติจูดที่ 15° เหนือ ลองจิจูด 100° ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 196 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 2,469.746 ตารางกิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครสวรรค์และอุทัยธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสิงห์บุรีและสุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครสวรรค์และสิงห์บุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดอุทัยธานี

ภูมิประเทศทั่วไป

ลักษณะพื้นที่โดยทั่ว ๆ ไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ เหมาะแก่การทำนาและทำไร่ มีเนินเขาเล็ก ๆ ขนาดประมาณ 1-3 กิโลเมตร ทั่วไปทั้งจังหวัด และมีแม่น้ำสายสำคัญ 3 สาย คือแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำน้อย ไหลผ่านพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วทุกอำเภอ

ลักษณะอากาศทั่วไป

อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปกคลุมในช่วงฤดูหนาวทำให้จังหวัดชัยนาทประสบกับสภาวะหนาวเย็นและแห้ง กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝนทำให้มีฝนและอากาศชุ่มชื้น

ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดชัยนาท ออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดชัยนาทอยู่ในภาคกลางอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะซีกว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวเย็นซีกว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป ซึ่งอากาศหนาวจัดจะอยู่ระหว่างเดือนธันวาคมและมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบนทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พาดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

อุณหภูมิ

จังหวัดชัยนาทอยู่บริเวณภาคกลางตอนบนพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำและมีเนินเขาเล็ก ๆ ทั่วไปทั้งจังหวัดจึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัดมากนัก มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 27.8 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายนและพฤษภาคม เคยตรวจอุณหภูมิสูงสุดได้ 42.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2563 และมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนธันวาคม เคยตรวจวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 8.3 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2542

ฝน

จังหวัดชัยนาทเป็นจังหวัดที่มีฝนอยู่ในเกณฑ์น้อยจึงค่อนข้างแล้ง ปริมาณฝนรวมตลอดปีเฉลี่ย 1,000 – 1,200 มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนรวมตลอดเดือนเฉลี่ย 200 - 300 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 10-18 วัน ปริมาณฝนตลอดปี 1,010.8 มิลลิเมตร และมีฝนตก 124 วัน สำหรับเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดในจังหวัดนี้คือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 236.9 มิลลิเมตร และมีฝนตก 20 วัน ปริมาณฝนมากที่สุด 1 วัน วัดได้ 130.1 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2543

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านเข้าสู่จังหวัดชัยนาท ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชันที่อ่อนกำลังลงจากพายุโซนร้อนและความรุนแรงมีไม่มากนัก แต่ส่งผลให้มีฝนตกหนักและเกิดน้ำท่วมบางพื้นที่รวมถึงเกิดความเสียหายต่อสาธารณูปโภคต่าง ๆ ได้ ตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นไปพายุหมุนเขตร้อนที่มีอิทธิพลต่อจังหวัดชัยนาทส่วนใหญ่เกิดในทะเลจีนใต้และมีบางส่วนเกิดทางมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก เคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนามและลาวเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย หากพายุดังกล่าวยังคงมีกำลังแรงอาจเคลื่อนตัวเลยไปถึงภาคเหนือหรือตรงมายังภาคกลางโดยเฉพาะเดือนกันยายนและตุลาคม

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจังหวัดชัยนาททั้งหมด 8 ลูก โดยมีกำลังแรงขณะเคลื่อนผ่านเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2504) เดือนกันยายน 4 ลูก (2502, 2522, 2528, 2548) เดือนตุลาคม 2 ลูก (2503, 2533) และเดือนพฤศจิกายน 1 ลูก (2517)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดชัยนาท

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นนี้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยาชัยนาท (กลุ่มงานเกษตร) (ประมาณละติจูด $15^{\circ} 09'$ เหนือ ลองจิจูด $100^{\circ} 11'$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 15 เมตร) ซึ่งได้ทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือ 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาชัยนาท (กลุ่มงานเกษตร) ตั้งอยู่ภายในสำนักงานเกษตรภาคกลาง ต.บางหลวง อ.สรรพยา จ.ชัยนาท 17150 โทร. (056) 405202

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2513 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566